

Mariastadens blågröna lösningar

Utvärdering av lokalt omhändertagande av dagvatten utifrån ett ekosystemtjänstperspektiv 20 år senare

Fredrik Bengtsson, kommunekolog, Översiktsplanering

Varför utvärdera Mariastaden?

Mariastaden är föregångare

Många synpunkter – vad är fakta?

Vilka erfarenheter tar vi med oss?

HELSINGBORG

1973

2022

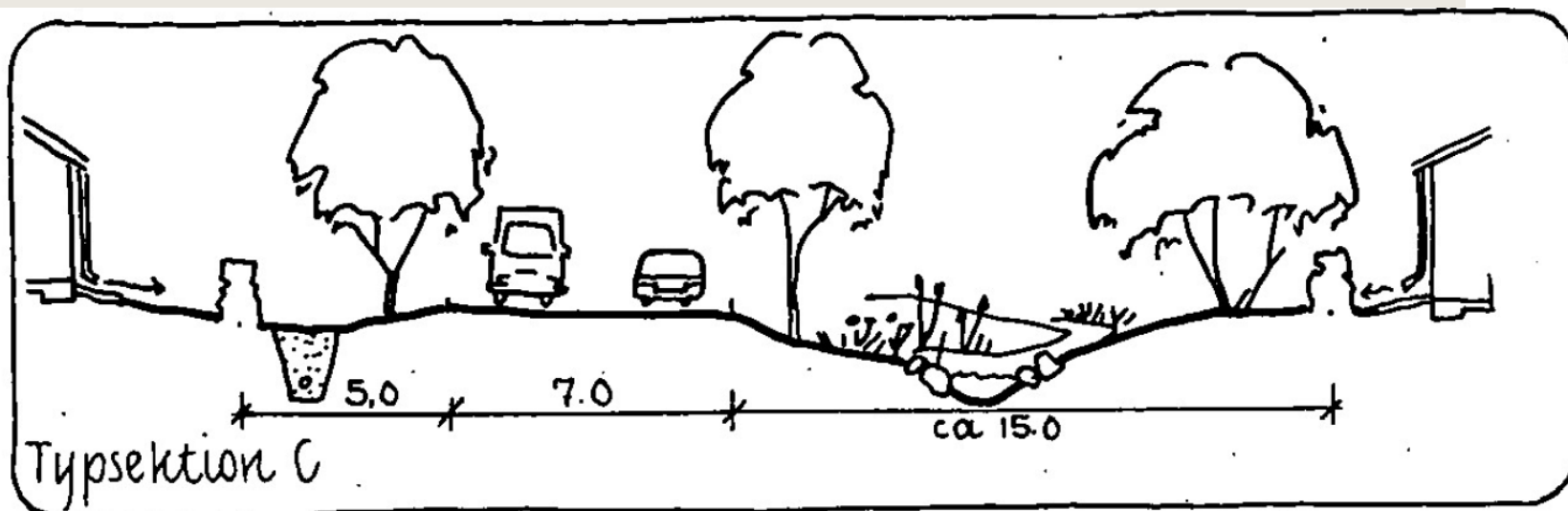
Tankar bakom planering och utbyggnad

Översiktsplan och Miljöpolicy – tydliga miljöambitioner

Grönstrukturen betonades

Trädgårdsstad, den måttfulla staden

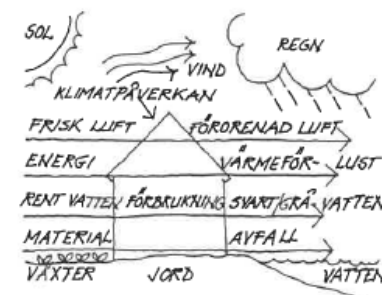
Ytlig dagvattenhantering från tomt till allmän platsmark

Mariastaden

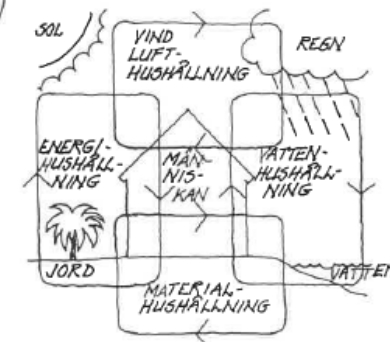
MILJÖPOLICY

OBRUKADE RESURSER

OBRUKADE RESURSER

FRÅN LINJÄRHUS

TILL KRETSLOPPSHUS

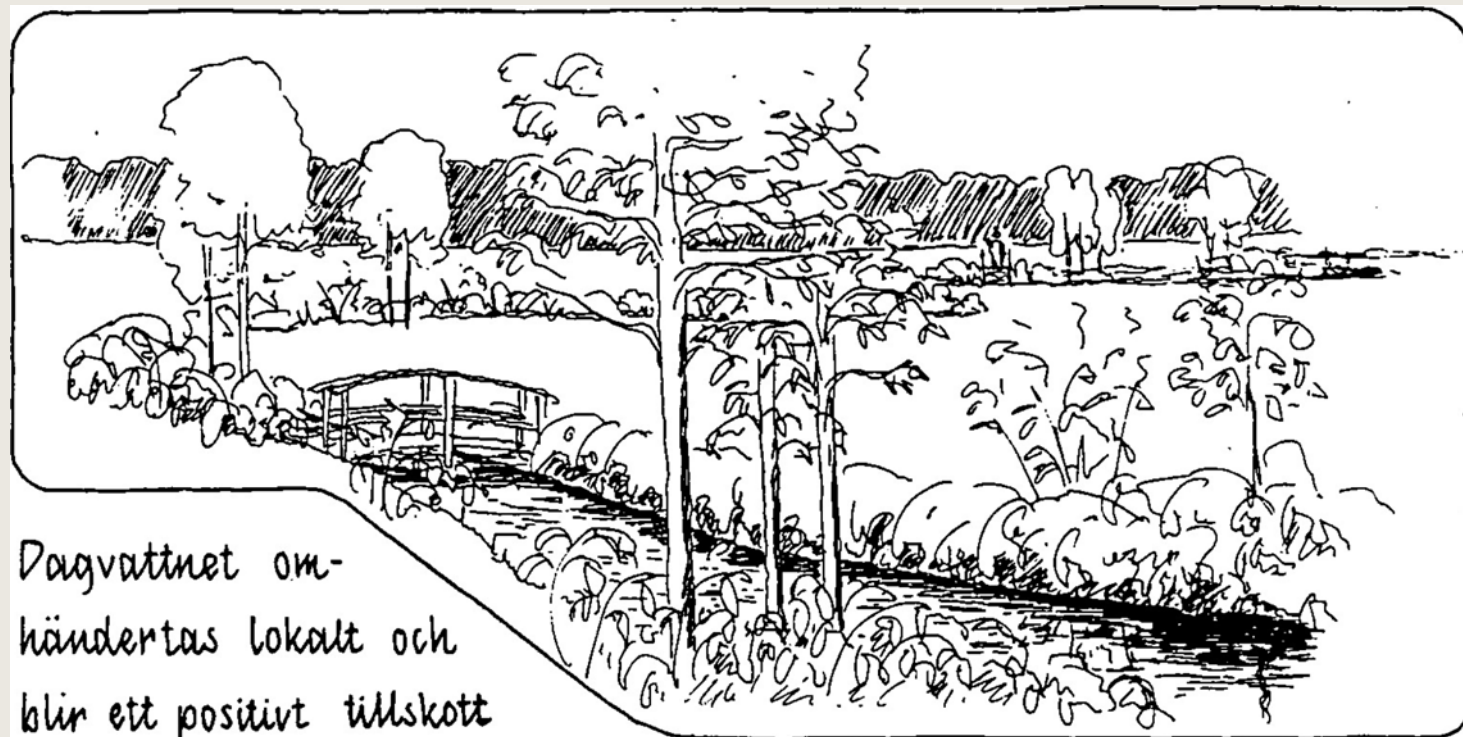

HELSINGBORG
Stadsbyggnadskontoret

Miljöpolicy

"Minska utsläppet av förorenat dagvatten från tak- och asfaltytor till befintliga diken och ledningar samt till recipienten Öresund"

1994

Dagvattnet om-
händertas lokalt och
blir ett positivt tillskott
i miljön

HELINGBORG

Tematiska utvärderingar

- Teknisk funktionalitet
- Gestaltning och grönska
- Drift och underhåll
- Rekreation och trygghet
- Biologiska värden
- Planläggning och exploatering

[Utvärdering av Mariastadens blågröna lösningar | Helsingborg.se](#)

HELSINGBORG

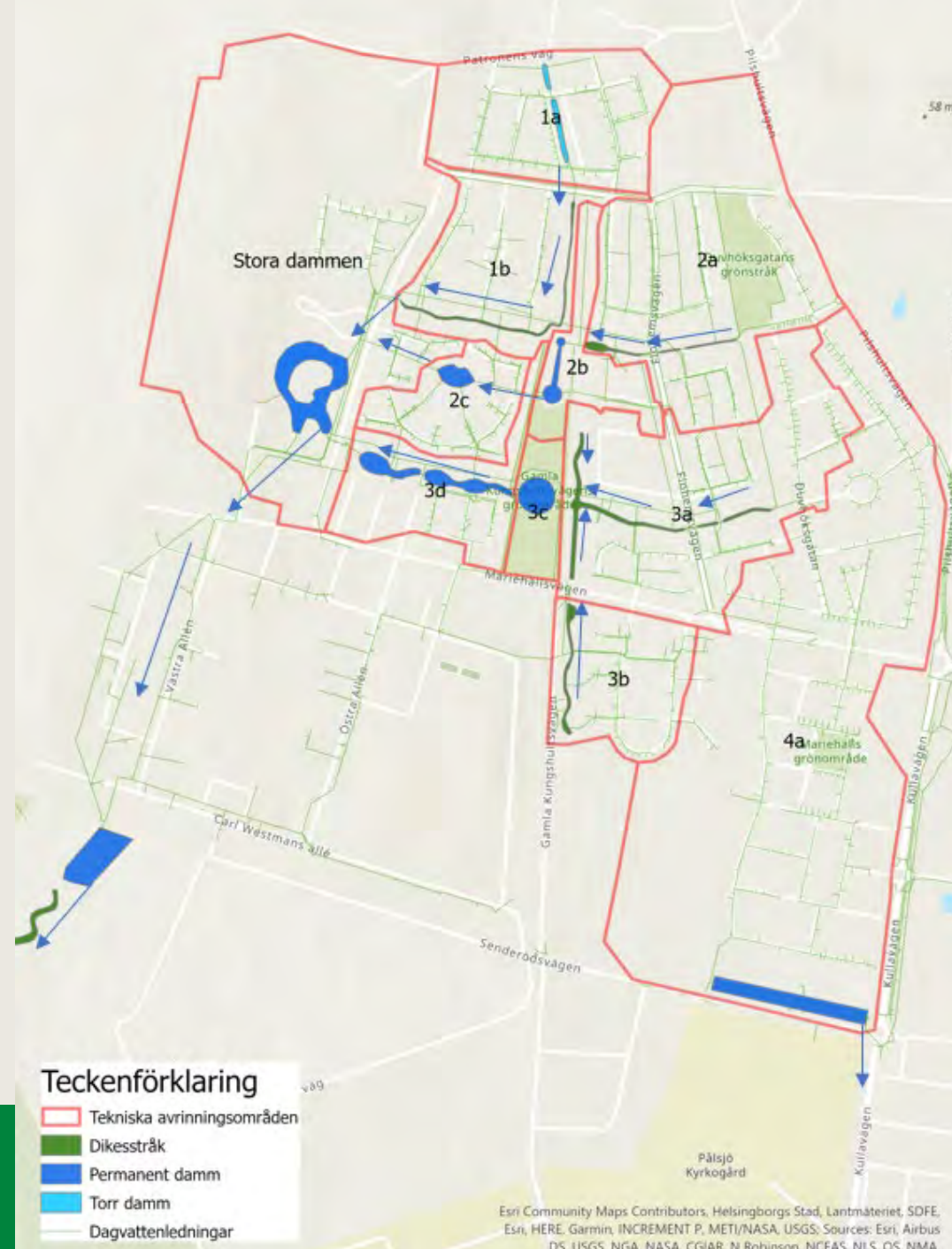
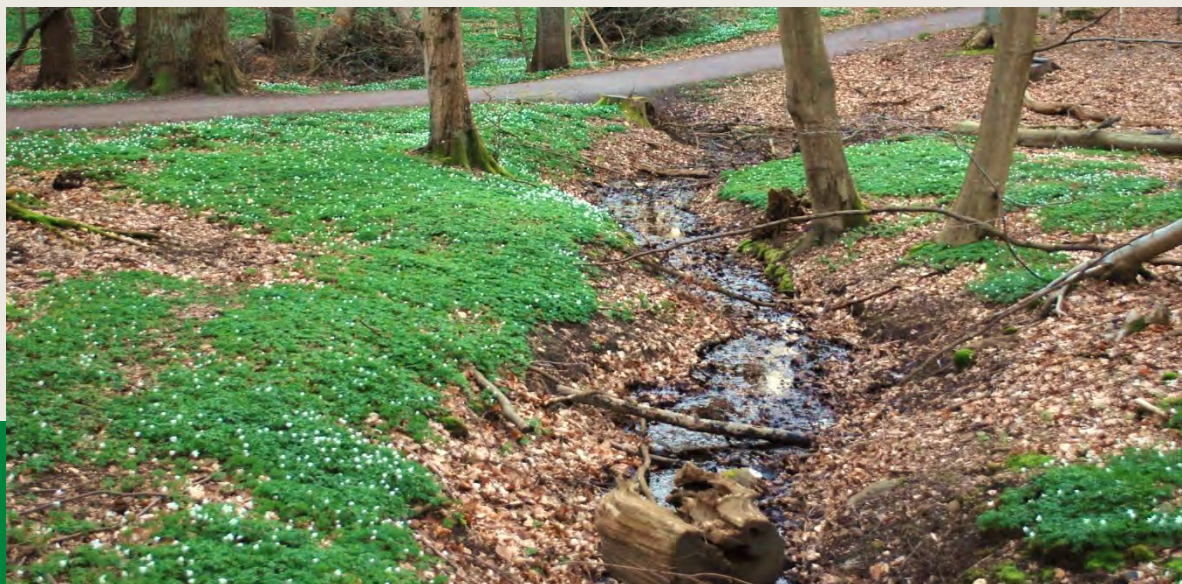
Teknisk funktionalitet

Pålsjö bäck erosionskänslig, lerjordar, svag lutning:

Ytlig avledning, långa rinnvägar, stora fördröjningsvolymer

➔ Robust system, bygger på höjdsättning

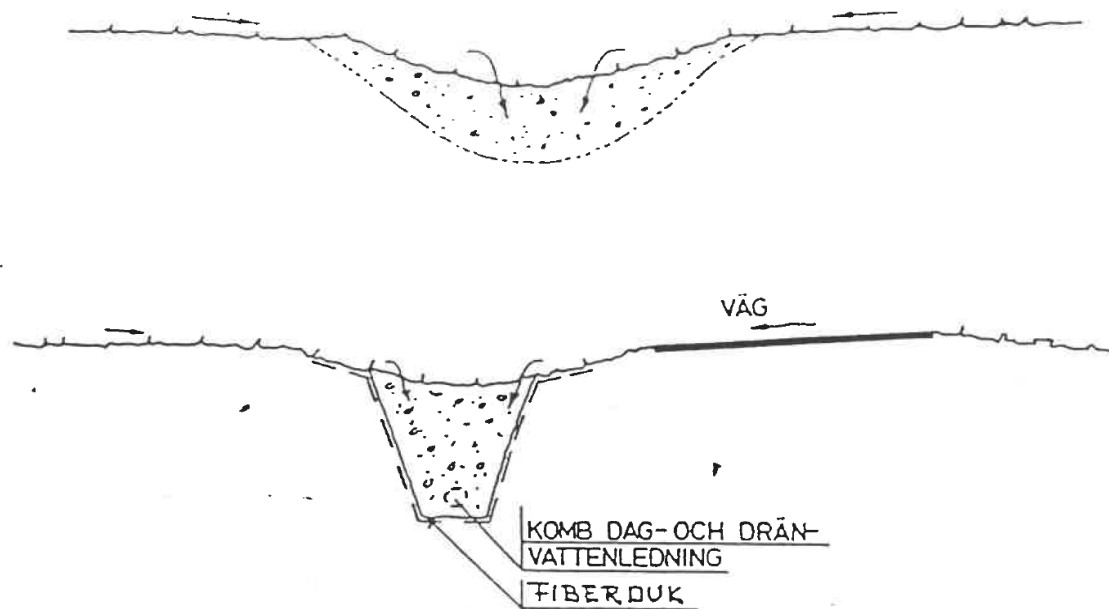
➔ Renare dagvatten

Tydliga riktlinjer i miljöpolicy och i översiktsplan

Avvattning

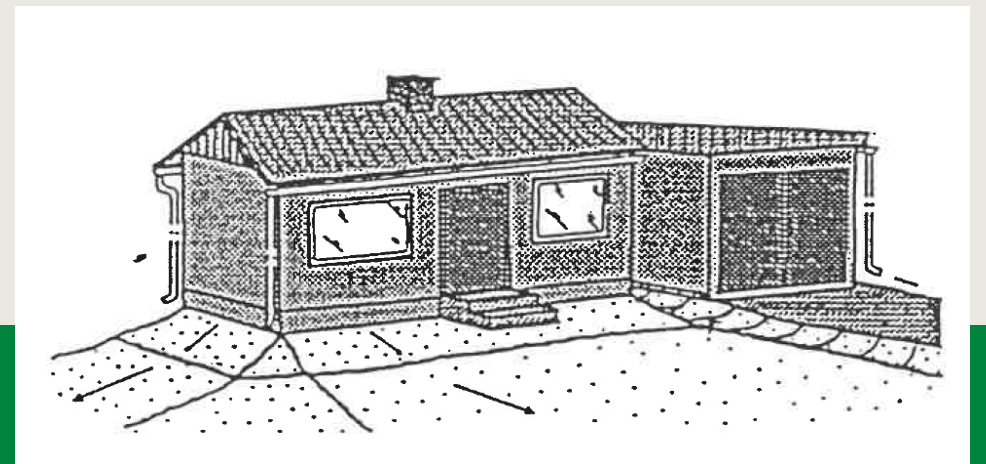
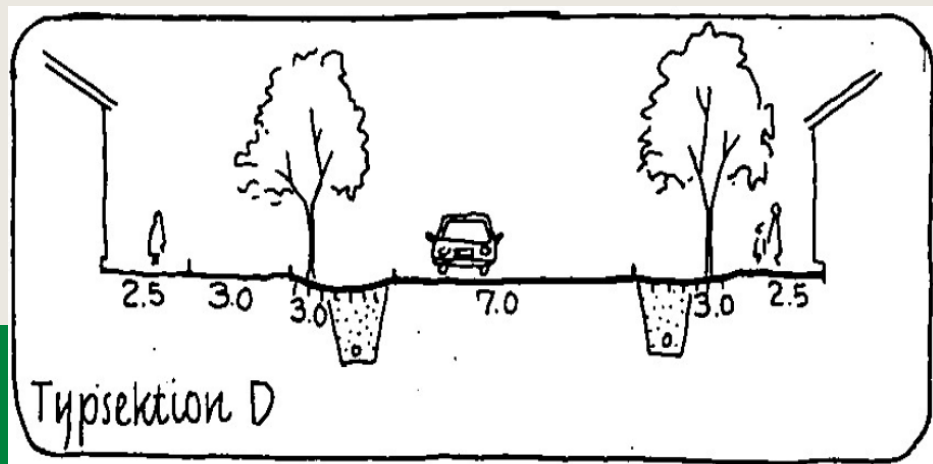
Avvattning kan i vissa fall ske via mjukt skålade gräsförsedda avrinningsveck. För att underlätta infiltrationen kan diket förses med grovt grus.

Dessa diken har till uppgift att dels samla upp vattnet, dels binda föroreningar och dels fungera som utjämningsmagasin.

Sammanhängande system från tomt, kvartersmark till gator, diken och dammar

Gestaltning och grönska

Bevarade trädrader med ek

Generösa gräsytor och naturlika planteringar

Trädrader förstärker formspråket

Vattnets formspråk -
både strikt geometrisk
och organiskt naturligt

Drift och underhåll

Delat ansvar

Anläggningar på kvartersmark

Ingen skötselplan

Förändringar över tid

HELINGBORG

Rekreation och trygghet

Populärt bland boende – stolta över Mariastaden

”Grönt, fint med mycket djur”

Önskar mer skötsel

Biologiska värden

Naturlika planteringar med inhemska arter

Blommande och bärande buskar

Dammar och våtmarker med naturlig utformning - utan fisk!

Tillkommande biotoper och arter

Tabell 1. Sammanställning av tillkommande biotoper och arter i vattenmiljöer som skapats i Mariastaden.

Antal småvatten i området före Mariastaden, samt dess areal	Antal anlagda småvatten i Mariastaden, samt dess areal	Totalt antal småvatten i Mariastaden idag, samt dess areal
4 Areal: 3000 m ²	20 23 000 m ²	24 26 000 m ²
Längd våtmarksdiken i området före Mariastaden	Längd våtmarksdiken som anlagts i Mariastaden	Total längd våtmarksdiken i Mariastaden idag
0 m	4500 m	4500 m
Antal vattenanknutna växtarter i området före Mariastaden	Antal vattenanknutna växtarter som tillkommit i Mariastaden	Totalt antal vattenanknutna växtarter i Mariastaden idag
14	22	36
Antal träd- och buskarter vid vattenmiljöer i området före Mariastaden	Antal tillkommande träd- och buskarter vid vattenmiljöer i Mariastaden	Totalt antal vattenanknutna träd- och buskarter vid vattenmiljöer i Mariastaden idag
7	18	25
Antal bottenfauna-arter i vattenmiljöer i området före Mariastaden	Antal tillkommande bottenfauna-arter i Mariastaden	Totalt antal bottenfauna-arter i Mariastaden idag
24	63	87

Planläggning och exploatering

Tydliga utgångspunkter och ambitioner

Informationen biläggs detaljplanerna

Dagvatten på kvartersmark i början

Egenskapsbestämmelser

Gemensamhetsanläggningar

Förändringar över tid vid planläggning

Dagvatten på kvartersmark till allmän platsmark.

Från dagvattenfokus till allmän miljöhänsyn

Från glesare villabebyggelse med stora grönytor till tätare och stadsmässig bebyggelse.

Från öppet dagvattenhantering till hantering i rör under mark

Lärdomar

Kombination av blågröna lösningar ger mervärde

Ha tydliga formaliserade ambitioner

Höjdsättning är avgörande

Ytligt och trögt dagvattensystem är robust och ger god kvalitet på dagvatten

Ta hänsyn till lerjordarna, undvik kompaktering

Begränsa mängden stenkross

Flacka lutningar och röjning av vegetation ger säkra vattenmiljöerna

Drift och underhåll avgör utveckling av värdena.

Samordna skötseln - gemensam underhållsplan

Kontinuerligt info till gemensamhetsanläggningar behövs

Naturlik utformning och regionalt växtval ger högre naturvärden

Undvik fisk och särskilt karp!

Motsättningar ibland mellan rekreation och biologisk mångfald

Exploateringsgraden kan öka med bibehållna blågröna lösningar

Acceptans för gemensamhetsanläggningar beror på minskad VA-avgift

